

Верительник Світлана Мельсиківна
доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет
<https://orcid.org/0000-0002-6960-3737>
svetlana.veritelnik@mail.com

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

За останні роки наша країна пережила низку значних потрясінь - кризи, революції, пандемії, війни. Усі вони стали загрозами для всієї держави та ще раз підтвердили важливість ефективного публічного управління, яке стало новою парадигмою управління. Адже завдання публічного управління полягає не тільки в забезпеченні функціонування та подальшого розвитку держави, а й у пошуку найоптимальнішого з точки зору економії ресурсів вектора цього розвитку. Нині система публічного управління України перебуває в надзвичайно складній ситуації: країна перебуває у стані війни, яка безпосередньо загрожує національній безпеці. Тому розвиток публічного управління, його сучасні тенденції і фактори, що впливають на ефективність управління, набувають сьогодні особливої актуальності.

Тобто виклики сучасної глобалізації, соціальні перетворення в Україні потребують поглиблення та посилення процесу трансформації публічного управління України, що ґрунтується на принципах демократії, прозорості, підзвітності та контролю громадянського суспільства над адміністративною системою. У процесі трансформації публічного управління можна простежити певні тенденції та напрями змін, такі як європеїзація публічного управління, децентралізація влади, впровадження принципів демократичного управління та запровадження оновленого публічного управління.

У сучасних умовах державотворення основна увага приділяється побудові ефективної системи публічного управління, яка б сприяла розбудові України як легітимної європейської держави з високим рівнем життя, демократії, політичної та соціальної стабільності, а також розробці оптимальних механізмів функціонування державних інституцій відповідно до сучасних умов розвитку ринкової економіки, демократичної трансформації суспільства та взаємодії з населенням.

Публічне управління перебуває під впливом багатьох тенденцій і чинників суспільного розвитку. Провідну роль у цьому процесі відіграють процеси зовнішнього середовища публічного управління. Це глобалізація та її виклики, перехід сучасного суспільства на постіндустріально-інформаційну стадію розвитку, його демократизація та емансипація людини, а також внутрішні рушійні сили розвитку публічного управління як сфери людської діяльності. Таким чином, основними передумовами процесу трансформації системи державного управління є соціальні, економічні, політичні, ціннісні та духовні зміни, а найважливішою передумовою - формування постіндустріальної інформаційно-комунікаційної глобальної цивілізації. Сьогодні зміни в системі публічного управління є багатовимірними та багатогранними, причинами яких є військовий стан, глобальні зміни, економічна теорія, технології, зміни в приватному та державному секторах.

Виявивши причини процесу адміністративної трансформації, можна охарактеризувати сучасні тенденції розвитку публічного управління в Україні. Вони виступають як найбільш

важливі довгострокові тренди розвитку управління, тому можна виокремити наступні тенденції змін в публічного управління, а саме: тенденції зміни об'єктів адміністративної діяльності, об'єктів управління, цілей публічного управління, тенденції зміни адміністративних відносин, ціннісних орієнтацій у публічному управлінні, концепції та теоретичного підходу до державного управління, тенденції європеїзації адміністративних систем та публічного управління, тенденції до використання новітніх технологій в управлінському процесі, електронного урядування та ін.

Аналіз тенденцій зміни суб'єктів управління показує, що сьогодні прискорюється процес демократизації влади, використання партнерських підходів в ухваленні рішень, розвитку та диверсифікації форм і методів взаємодії з населенням, просування відкритості влади, громадянської участі та взаємодії з громадянами з метою залучення їх до ухвалення рішень. У результаті суб'єкт управління втрачає свою одноосібну владу в управлінні і стає частковим суб'єктом в управлінській діяльності.

На сучасному етапі розвитку держави, на наш погляд, відбувається активний перехід в сфері публічного управління від бюрократичної схеми до активного залучення представників громадськості та неурядових організацій. Широке залучення представників неурядових організацій, бізнесу, груп впливу та громадянського суспільства загалом до виконання адміністративних функцій стає дедалі значущішим, що характеризує застосування новітніх концепцій публічного управління, таких як «активна держава», «демократичне врядування» та «оновлене публічне управління».

Реалізація принципів новітньої концепції публічного управління проявляється у зростанні впливу громадянського суспільства на управлінську діяльність. Це варіюється від поблажливого та стереотипного ставлення до громадянського суспільства з боку держави та її інститутів до налагодження багатосторонніх відносин з громадянським суспільством на засадах партнерства та співробітництва у різних сферах суспільних відносин. Одним із проявів цього є активна участь великої кількості науковців, бізнесменів та громадських організацій у процесі державотворення в якості консультантів, аналітиків та радників.

Тенденція до зміни об'єкта управління простежується у зв'язку з проблемою обмеженості ресурсів. Ця проблема підкреслює перехід від використання ресурсів до їх створення, що призводить до перетворення ресурсів як інструменту управління на його об'єкт. Доцільно відзначити, що і війна внесла свої корективи, і тепер основна увага приділяється забезпеченню сучасного функціонування публічного управління з урахуванням нових ризиків і ситуацій. На перший план виходять чинники, що сприяють підвищенню суспільних відносин:

- запровадження можливості організації віддаленої роботи для державних службовців ;
- спрощення процедури найму нових спеціалістів для роботи в сфері управлінської діяльності;
- залучення військових фахівців до військово-цивільного управління;
- організація підвищення кваліфікації, орієнтованої на роботу в реаліях війни.

Позитивний вплив на сучасні тенденції розвитку публічного управління в Україні здійснили і проведені раніше децентралізаційні процеси, які забезпечують розширення повноважень і відповідальності органів місцевого самоврядування, надали громадам можливість самостійно вирішувати свої проблеми і контролювати якість наданих публічних послуг.

Таким чином, приходимо до висновку, що необхідність трансформації національної системи публічного управління відповідно до викликів часу та змін, спричинених війною та глобалізацією в сучасному інформаційному суспільстві, має не лише визначати нові управлінські тенденції, а й всебічно враховувати досвід функціонування системи публічного управління та здобутки інших країн. Подальші шляхи вдосконалення адміністративної системи України включають: поступове завершення адміністративної реформи та адміністративно-територіальної реформи, впровадження електронного урядування в діяльність органів публічної адміністрації, подальше завершення конституційних реформ у частині децентралізації, які передбачають передачу істотних повноважень органам місцевого самоврядування, досвід функціонування системи публічного управління України.

Список літератури.

Сташишин А.В. Публічне управління: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 460 с.

Загурська-Антонюк В. Ф. Сучасні тенденції децентралізації державної влади та їх реалізація в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>.

Азарова А.О. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2019. 181 с.

Синишин Г.А. Інноваційність в публічному управлінні. *Публічне управління та адміністрування: конкурентні виклики сучасності*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2021. С.37-39.